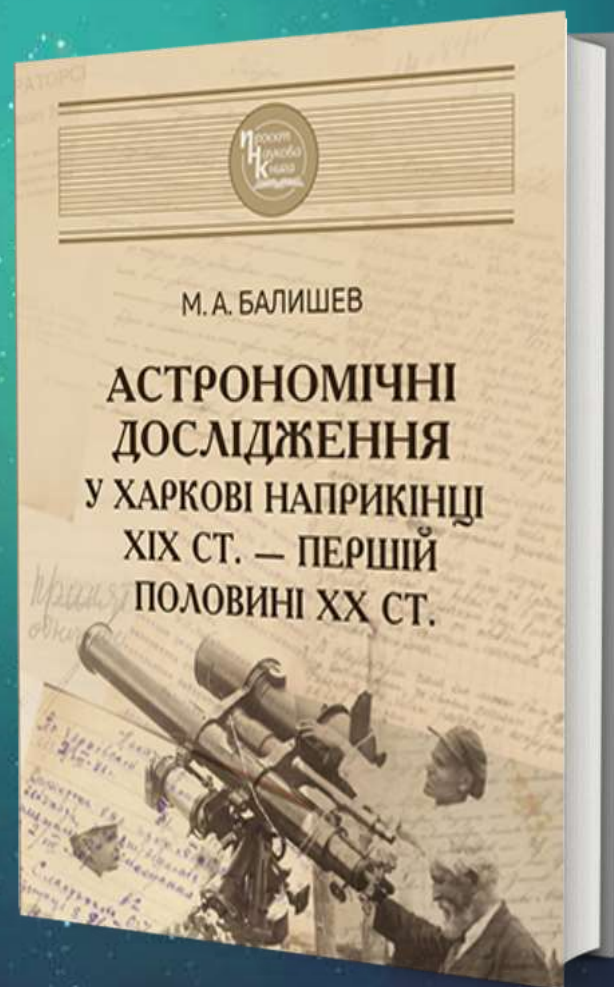

Семінар на тему:
«Здобутки та проблеми
Харківської астрономічної
школи»
у межах відзначення Дня
осіннього рівнодення у
Головній астрономічній
обсерваторії НАН України

**ПРЕЗЕНТАЦІЯ
МОНОГРАФІЇ**

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

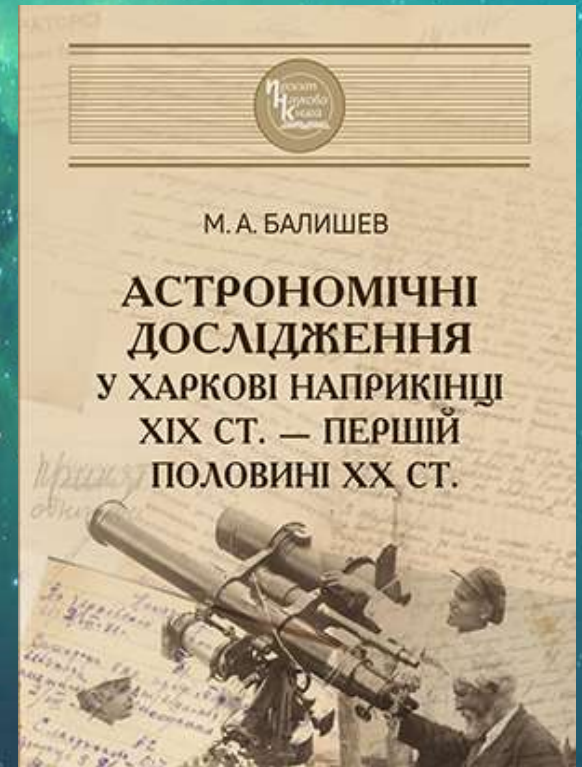
ЗМІСТ

**РОЗДІЛ І. ІСТОРИОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА
БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ**

**РОЗДІЛ ІІ. СТВОРЕННЯ І РОЗВИТОК
ХАРКІВСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ
ОБСЕРВАТОРІЇ (1883 – 1945 РР.)**

**РОЗДІЛ ІІІ. ІСТОРИКО-БІОГРАФІЧНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЯ ТА НАУКОВОЇ
СПАДЩИНИ ВЧЕНИХ ХАРКІВСЬКОЇ
АСТРОНОМІЧНОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ
(КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.)**

**РОЗДІЛ ІV. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В
ХАРКІВСЬКІЙ АСТРОНОМІЧНІЙ
ОБСЕРВАТОРІЇ (КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – ПЕРША
ПОЛОВИНА ХХ СТ.). ХРОНІКА.**

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

**РОЗДІЛ І. ІСТОРИОГРАФІЯ ТА
ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА
ДОСЛІДЖЕННЯ**

1.1. Стан наукової розробки теми
у науково-інформаційному
просторі

1.2. Характеристика джерельної
бази дослідження

**РОЗДІЛ ІІ. СТВОРЕННЯ І РОЗВИТОК
ХАРКІВСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ
ОБСЕРВАТОРІЇ (1883 – 1945 РР.)**

2.1. Розвиток астрономії у Харківському
університеті у ХІХ ст

2.2. Створення постійної астрономічної
обсерваторії Харківського університету
(1883—1900 рр.)

2.3. Розвиток університетської обсерваторії на
початку ХХ ст. (1901—1917 рр.)

2.4. Астрономічна обсерваторія Харківського
університету у період Української революції
(1917—1921 рр.)

2.5. Розвиток астрономії у Харкові у
20-ті роки ХХ ст. (1922—1929 рр.)

2.6. Розвиток астрономії в Харкові у
30-ті роки ХХ ст. (1930—1940 рр.)

2.7. Харківська астрономічна обсерваторія в
роки німецько-радянської війни 1941—1945 рр.

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

РОЗДІЛ ІІІ. ІСТОРІКО- БІОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЯ ТА НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ ВЧЕНИХ ХАРКІВСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ (КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.)

Л. Струве	О. Струве	М. Барабашов	О. Раздольський	Б. Герасимович
М. Євдокимов	Б. Осташенко- Кудрявцев	Б. Семейкін	Й. Сикора	М. Сикора
Л. Шингарьов	П. Пархоменко	М. Бобровников	К. Савченко	В. Михайлов
Г. Левицький	Ю. Фадєєв	Л. Крисенко	О. Сластьонов	В. Фесенков
Г. Страшний	В. Плужников	В. Каргер	М. Саврон	Л. Андренко

РОЗДІЛ ІV. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ХАРКІВСЬКІЙ АСТРОНОМІЧНІЙ ОБСЕРВАТОРІЇ (КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.). ХРОНІКА.

4.1. Напрями дослідницької роботи в астрономічній обсерваторії Харківського університету наприкінці ХІХ ст. — на початку ХХ ст. (1883—1921 pp.)

4.2. Напрями дослідницької роботи Харківської астрономічної обсерваторії у 20-х роках ХХ ст. (1922—1929 pp.)

4.3. Напрями дослідницької роботи Харківської астрономічної обсерваторії у 30-х— на початку 40-х років ХХ ст. (1930—1941 pp.)

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

Сонячний годинник на території НДІ астрономії
ХНУ імені В. Н. Каразіна

➔ *Мета роботи:*

відтворення історії розвитку астрономії у Харкові у контексті прогресу наукових досліджень в астрономічних установах у межах сучасної території України наприкінці ХІХ ст. – першій половині ХХ ст. на тлі еволюції світової астрономічної науки

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

➔ *Об'єкт дослідження:*
розвиток наукових
досліджень в астрономічних
установах у межах сучасної
території України
наприкінці ХІХ ст. – першій
половині ХХ ст.

Вежа телескопа Мерца на території НДІ
астрономії ХНУ імені В. Н. Каразіна

➔ *Предмет дослідження:*
процес інституціоналізації
та персоніфікація
астрономічних досліджень у
Харкові наприкінці ХІХ ст. –
першій половині ХХ ст.

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Виявлено **128 праць**, які є дотичними відносно розкриття теми розвитку астрономії у Харкові наприкінці ХІХ ст. – першій половині ХХ ст. ■

Публікації представлені:

26

монографіями та
іншими
виданнями

1

дисертацією

101

статтею у
часописах

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Блок публікацій, які характеризують основні етапи становлення та піднесення астрономії у Харкові (або висвітлюють загальні питання)

44 історичних розвідки
(з них 16 монографій та інших видань)

4 багатоаспектні праці
(з них 1 монографія)

Блок, що складається з історіографічного масиву публікацій, присвячених організації наукової роботи в університетській обсерваторії та підсумкам реалізації певних дослідницьких проєктів університетських астрономів

33 праці
(з них 5 монографій)

4 статті

Публікації, які висвітлюють діяльність окремих представників астрономії у Харкові

49 біоісторіографічних досліджень (з них 5 монографій)

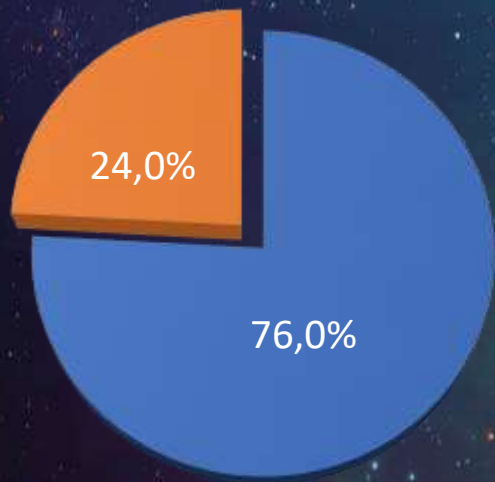
АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Матеріальні носії інформації з фондів українських архівів, музеїв та бібліотек:

<i>Перший блок архівних документів</i>	документальні пам'ятки з архівного зібрання Музею астрономії імені М. П. Барабашова НДІ астрономії ХНУ імені В. Н. Каразіна
<i>Другий блок архівних документів</i>	документальні пам'ятки про діяльність Харківської астрономічної обсерваторії та кафедри астрономії ХІНО / ХДУ імені О. М. Горького / Об'єднаного Українського державного університету
<i>Третій блок архівних документів</i>	документальні пам'ятки, які опосередковано висвітлюють різні сторінки до історії Харківської астрономічної обсерваторії та кафедри астрономії ХДУ імені О. М. Горького
<i>Четвертий блок архівних документів</i>	документальні пам'ятки особового походження представників Харківської астрономічної обсерваторії, університетської кафедри астрономії, астрономів-аматорів
<i>П'ятий блок архівних документів</i>	документальні пам'ятки, які опосередковано висвітлюють різні сфери життєдіяльності, факти до біографій представників Харківської астрономічної обсерваторії, університетської кафедри астрономії, астрономів-аматорів (та їхніх родин)

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Розподіл матеріальних носіїв інформації з фондів українських архівів, музеїв та бібліотек:

➔ Розподіл матеріальних носіїв інформації за місцем зберігання

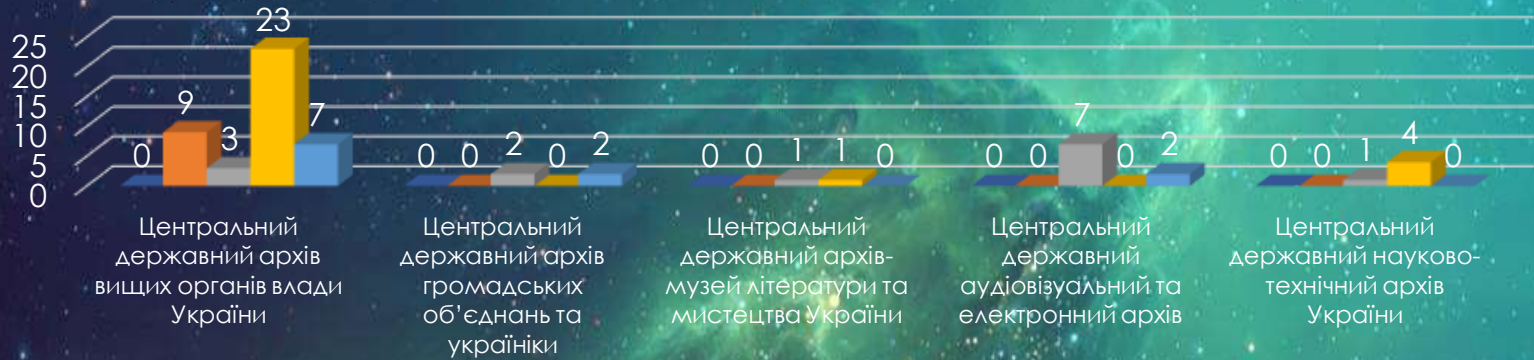
■ Вітчизняні установи
■ Іноземні установи

➔ Розподіл матеріальних носіїв інформації за тематичними блоками

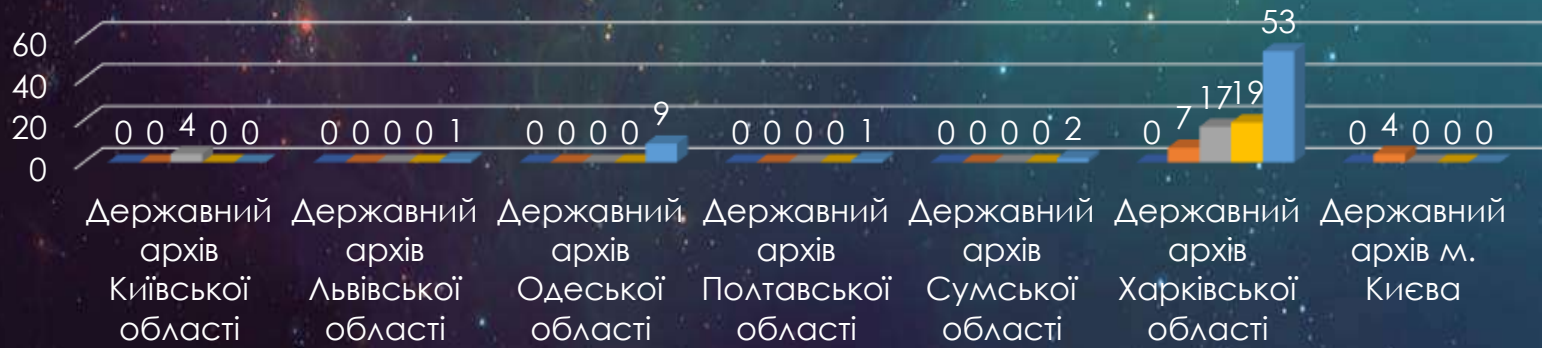
АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

➔ Центральні архіви

■ Перший блок (од.зб.) ■ Другий блок (од.зб.) ■ Третій блок (од.зб.) ■ Четвертий блок (од.зб.) ■ П'ятий блок (од.зб.)

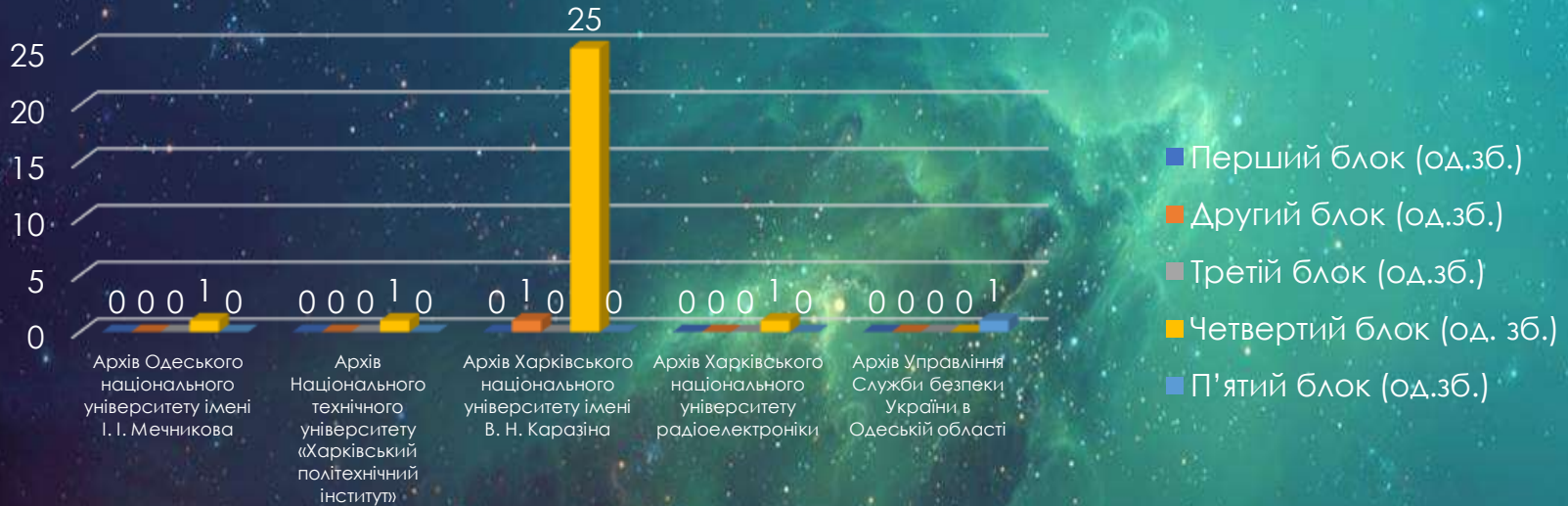
➔ Обласні архіви

■ Перший блок (од.зб.) ■ Другий блок (од.зб.) ■ Третій блок (од.зб.) ■ Четвертий блок (од.зб.) ■ П'ятий блок (од.зб.)

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

➔ Галузеві архіви та архівні підрозділи закладів вищої освіти

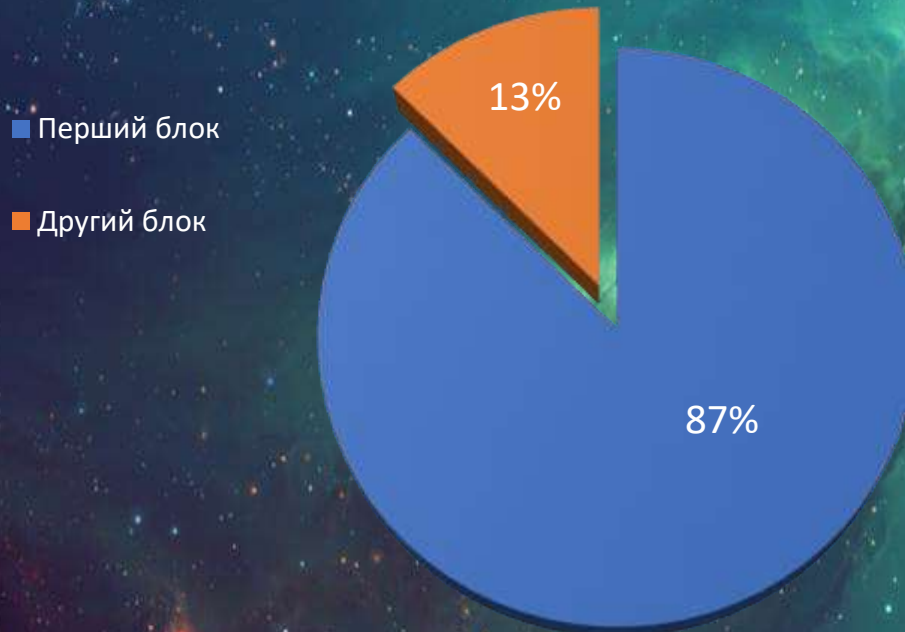

➔ Бібліотеки та музеї

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

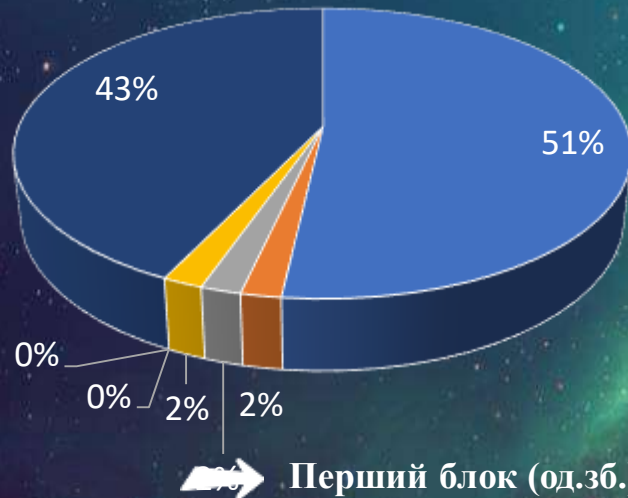
Матеріальні носії інформації з фондів іноземних архівів, музеїв та бібліотек:

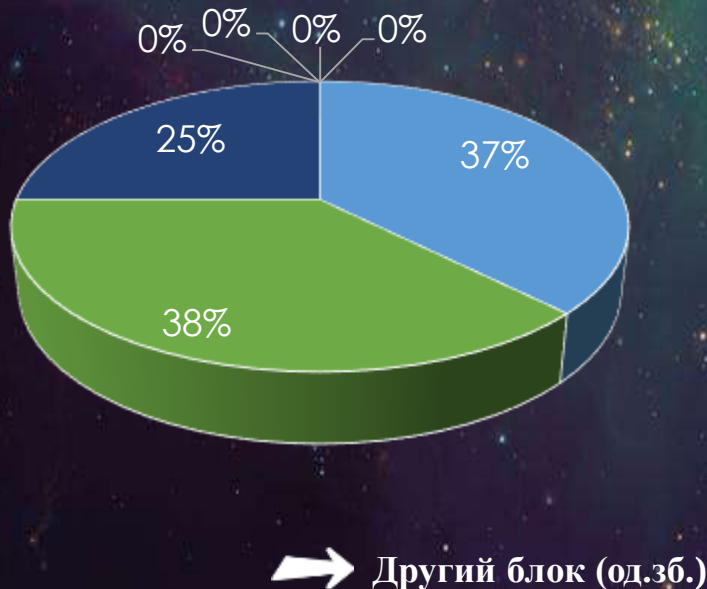
➔ Розподіл матеріальних носіїв інформації за тематичними блоками:

Перший блок архівних документів	документальні пам'ятки особового походження представників Харківської астрономічної обсерваторії, університетської кафедри астрономії та астрономів-аматорів
Другий блок архівних документів	документальні пам'ятки, які опосередковано висвітлюють напрями дослідницької діяльності та факти до біографій представників астрономії у Харкові (та їхніх родин)

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

- Columbia University Library, Rare book & Manuscript Library, USA
- Forschungsbibliothek Gotha, Germany
- Landesarchiv Baden-Württemberg, Germany
- McOdrum Library, Archives & Special Collections, Carlton University, Canada
- National Archive at New York City, USA
- Архів Науково-інформаційного центру «Меморіал», російська федерація
- Архів російської академії наук, російська федерація

- Columbia University Library, Rare book & Manuscript Library, USA
- Forschungsbibliothek Gotha, Germany
- Landesarchiv Baden-Württemberg, Germany
- McOdrum Library, Archives & Special Collections, Carlton University, Canada
- National Archive at New York City, USA
- Архів Науково-інформаційного центру «Меморіал», російська федерація
- Архів російської академії наук, російська федерація

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

Г.В.Левицький
1852-1917

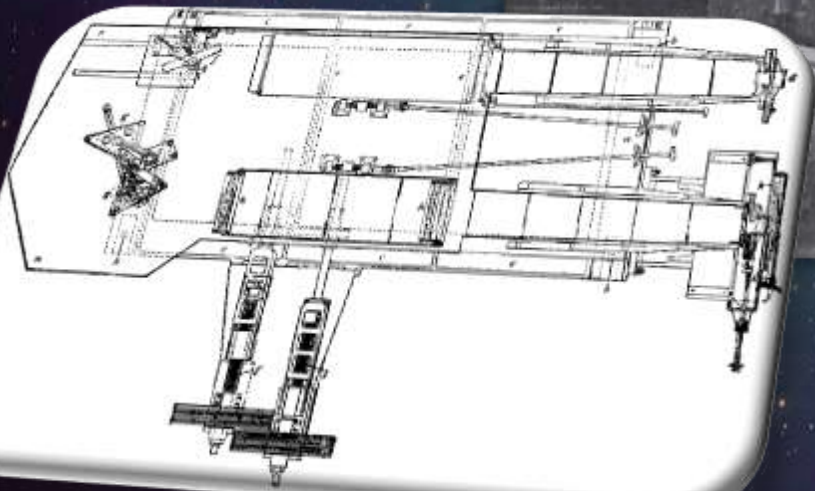

Л.О.Струве
1858-1920

➔ **Астрономічна обсерваторія
Харківського університету
наприкінці ХІХ ст. –
на початку ХХ ст.
та її засновники**

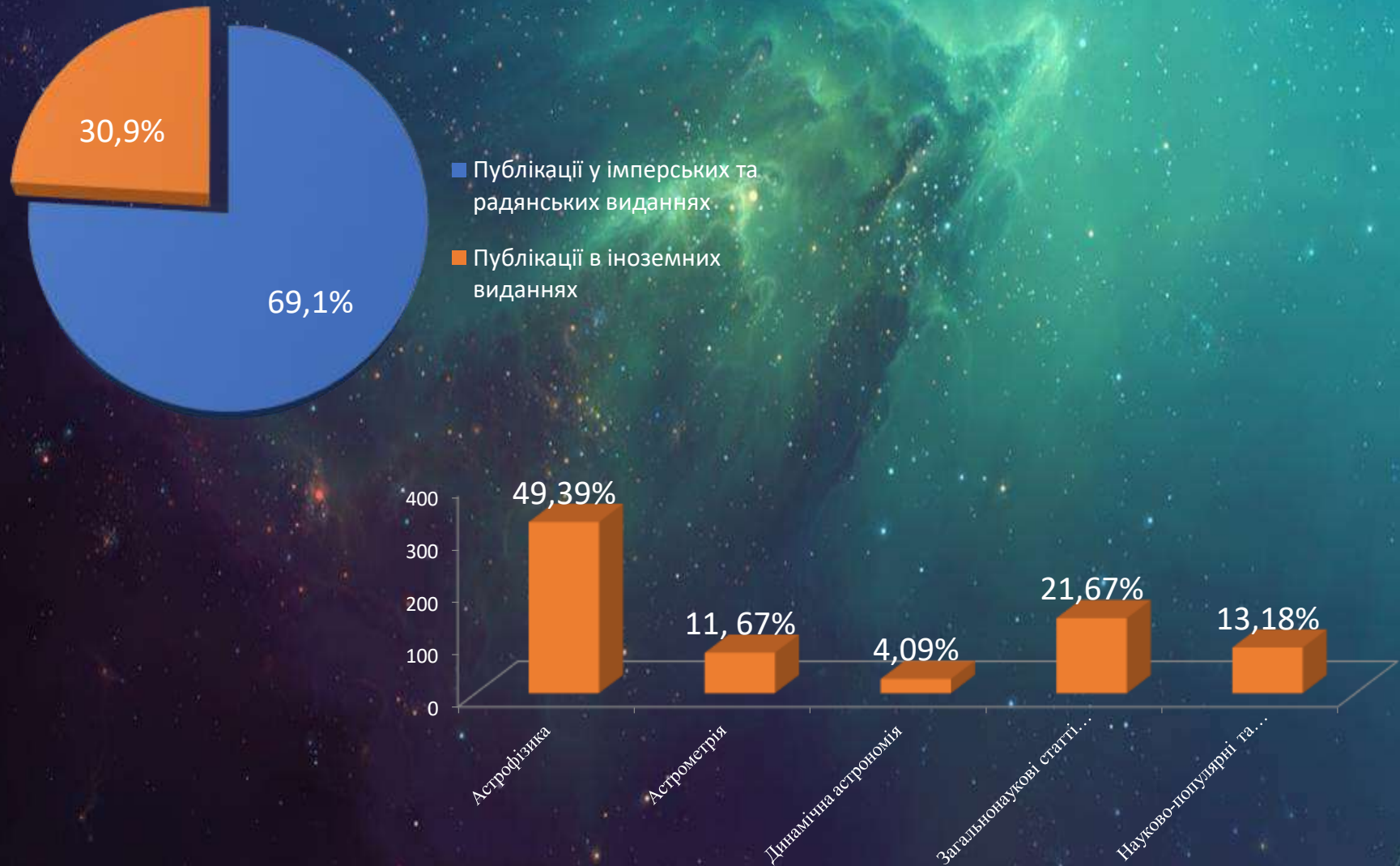
АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

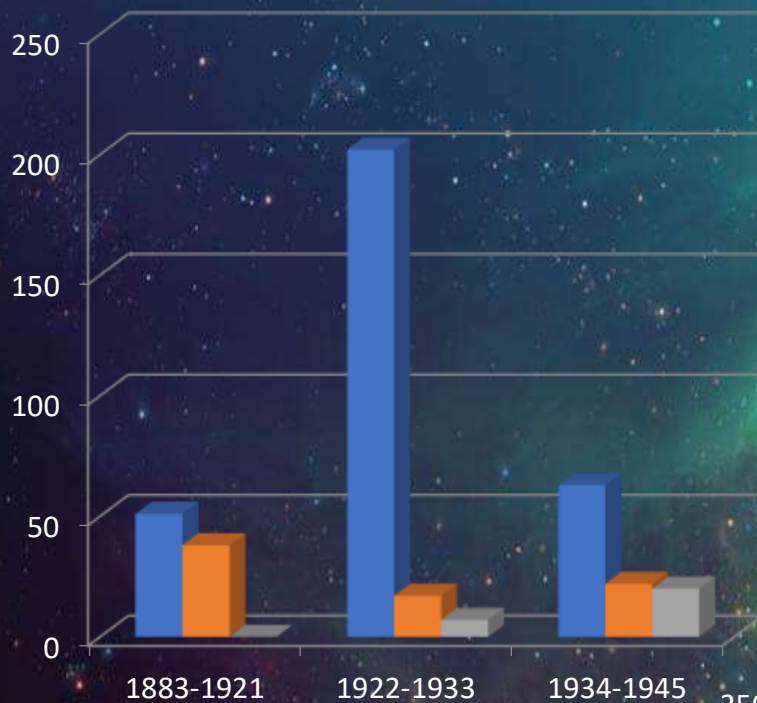
Перший у СРСР спектрогеліоскоп, розроблений
у Харківській астрономічній обсерваторії (1935)

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

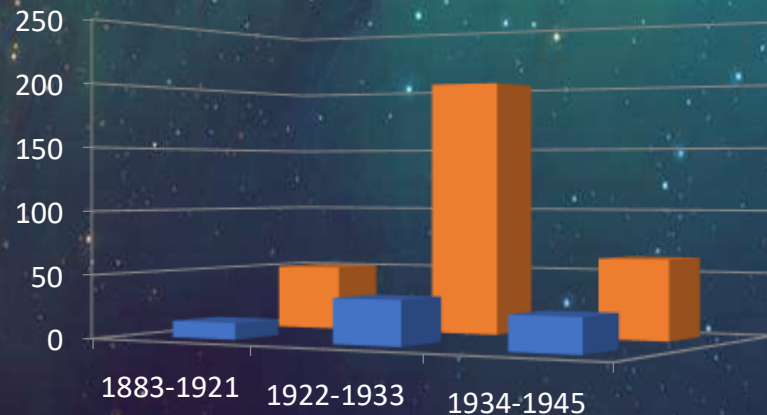
Розподіл праць, підготовлених у Харківській астрономічній обсерваторії, за місцем публікації та напрямками досліджень (1883–1945 рр.):

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

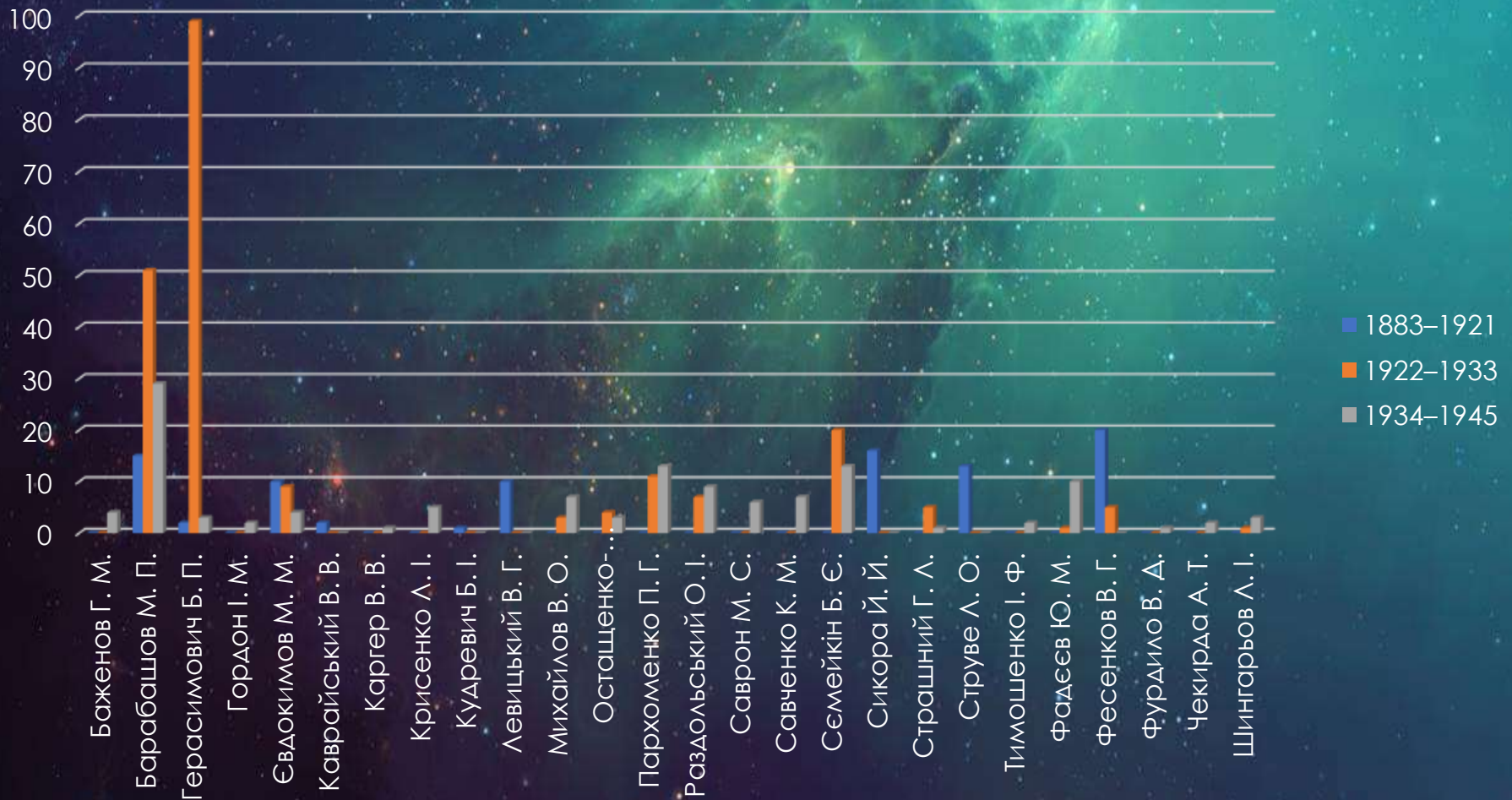
Тематичний розподіл публікацій планетної тематики за періодами інституціоналізації астрономічних досліджень

Розподіл публікацій за напрямками та періодами інституціоналізації астрономічних досліджень

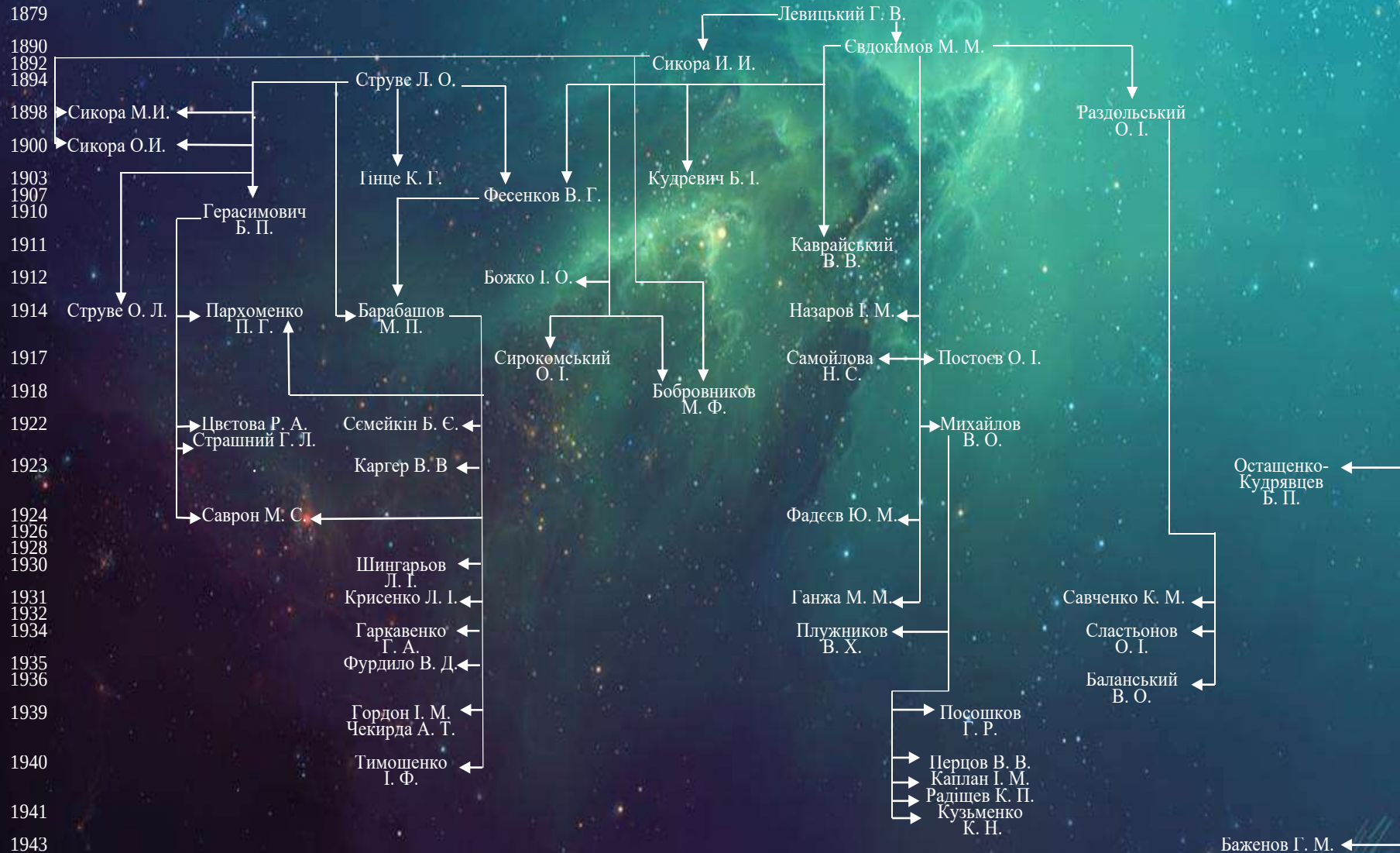
АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Тематичний розподіл публікацій за авторами згідно з періодами інституціоналізації
астрономічних досліджень:

АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Структура представників ХАО та університетської кафедри астрономії (науковий керівник – учень/послідовник)

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

Представники Харківської астрономічної обсерваторії та університетської кафедри астрономії

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

Науковий доробок університетських астрономів за більш ніж 200-річний період розвитку астрономії у Харкові:

понад 3 тис. наукових праць;

понад 80 представників складають генерації наукової школи планетознавства академіка М. П. Барабашова;

понад 35 об'єктів у Сонячній системі названі іменами харківських астрономів

*АСТРОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ХАРКОВІ
НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.*

Дякую за увагу!